Startnotitie Ontwikkelbeeld 2030-2040 Regio Amersfoort

1. Aanleiding: Waarom een toekomstbeeld 2040?

De regio groeit en flink ook. Een diverse en aantrekkelijke woningmarkt, goede bereikbaarheid van (hoogwaardige) werkgelegenheid en unieke natuurgebieden maken van de regio Amersfoort een zeer geliefd vestigingsgebied. Dat heeft ook een keerzijde, ruimte en leefbaarheid komen onder druk te staan. Met een integrale verstedelijkingsstrategie willen we onze groeiopgave in goede banen leiden. Tot circa 2030 is er (op papier) voldoende ruimte om aan de woonbehoefte te voldoen, al zal de daadwerkelijke ontwikkeling daarvan nog wel de nodig inspanning vergen. Voor de ontwikkeling na 2030 moeten nog keuzes worden gemaakt. Daarvoor is het nodig een visie en strategie op te stellen. Dit is ook als zodanig aangegeven in de uitvoeringsagenda van de Regionale Ruimtelijke Visie (2018) en de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie (2020). Het gaat om wonen, werken en bereikbaarheid in samenhang, maar ook in samenhang met andere opgaven zoals groen, energie en klimaat. Het Ontwikkelbeeld 2030-2040 geeft invulling aan deze noodzakelijke uitwerking.

2. Doel

Doel is om een regionaal ontwikkelbeeld voor de periode 2030-2040 te creëren en op basis van dit ontwikkelbeeld afspraken te maken over woon- en werklocaties, bereikbaarheid en het meegroeien van groen. Provincie Utrecht en regio Amersfoort streven samen naar een aantrekkelijke regio waarin het goed leven is, met een gezonde woning- en arbeidsmarkt en waar de bereikbaarheid en leefbaarheid op orde is.

3. Projectafbakening

Insteek is om een ontwikkelbeeld 2030-2040 te creëren voor de regio Amersfoort als geheel, inclusief de Gelderse gemeenten Nijkerk en Barneveld.

De inhoudelijke afbakening beperkt zich niet tot de regio op zichzelf maar kijkt ook naar positionering van de regio Amersfoort ten opzichte van de omliggende regio's, zoals Metropool Regio Utrecht, Metropool Regio Amsterdam en Regio Foodvalley, en de mogelijke interactie tussen de opgaven in de regio en de bestaande processen t.a.v. Nationale en Provinciale Omgevingsvisie, Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), U Ned, et cetera. We plaatsen onze groeiopgave en onze ambitie expliciet in een bovenregionaal en nationaal perspectief om duidelijk te maken wat onze positie is en hoe we functioneren in een groter geheel.

4. Proces

Voor het opstellen van het Ontwikkelbeeld hebben regio en provincie gezamenlijk aan stedenbouwkundig bureau MUST opdracht verleend. Daarvoor zal aan de regiogemeenten actieve betrokkenheid van raden, colleges en ambtenaren gevraagd worden. Ook de provincie zal ambtelijk en bestuurlijk participeren, en de statenleden worden waar relevant betrokken bij dezelfde activiteiten als de raadsleden. Betrokkenheid van (professionele) stakeholders (partijen als Neprom, NS, ProRail, Rijkswaterstaat, Waterschap Vallei & Veluwe, werkgeversverenigingen, Stedin) en maatschappelijke

partners (zoals bedrijven, woningcorporaties, onderwijs, natuurorganisaties en grote gebiedseigenaren) zal in de aanpak een plek krijgen.
Voorts is participatie op het niveau van inwoners zeer gewenst. Dit is echter wel complex, gezien de abstractie van het onderwerp en de fysieke restricties als gevolg van Corona. Waar mogelijk wordt aangesloten bij participatiemomenten voor andere trajecten, zoals lokale omgevingsvisies. Met georganiseerde bewonersgroepen worden gesprekken gevoerd. Online onderzoek (laagdrempelig) kan onderdeel uitmaken van het proces.

De grote uitdaging in dit traject is het realiseren van regionaal draagvlak/commitment. Om dat te kunnen realiseren zijn transparantie en een gelijk speelveld van het grootste belang. Colleges en raden worden daarom zorgvuldig geïnformeerd en geconsulteerd over onder meer de vertrekpunten voor de scenario's en de contouren van het beoordelingskader. Deze zorgvuldigheid is ook nodig vanwege de druk op de planning. De tussenproducten moeten op respectievelijk 1 oktober 2020 en 1 maart 2021 gereed zijn, door de relatie met het Bestuurlijk Overleg MIRT en de Tweede Kamer verkiezingen. Beide zijn momenten die liggen voor de besluitvorming door de gemeenteraden en Provinciale Staten over deze producten.
Aan de voorkant worden alle betrokken colleges gevraagd in te stemmen met deze startnotitie. Alle colleges, raden en staten worden gedurende het proces op eenzelfde wijze geïnformeerd en geconsulteerd.

5. Producten

Producten ontwikkelbeeld

De opdracht start met een integrale analyse en doorrekening 2030. Dit levert een **"gebiedsfoto" voor 2030** op waarin de urgentie van de opgaven wordt geduid.
Om de scenario's voor ontwikkelbeelden te kunnen beoordelen op een aantal criteria, is een **beoordelingskade**r nodig. In dit stadium worden ook de uitgangspunten of principes bepaald voor de scenario's, zodat raden hier een beslissing kunnen nemen over het gedeelde vertrekpunt voor fase 2.
Fase 1 wordt uiterlijk 1 oktober 2020 opgeleverd. Deze datum is gekozen om de urgentie van de opgaven en de koppeling met nationale belangen te kunnen agenderen in het Bestuurlijk Overleg MIRT in november van dit jaar. Betrokkenheid van het Rijk bij het vervolg staat dan ook geagendeerd. Hierna vindt besluitvorming plaats in colleges, raden en staten over de integrale analyse, de doorrekening 2030 en het beoordelingskader.

Op basis van de analyses uit Fase 1 worden er in Fase 2 **meerdere scenario's** voor een ontwikkelbeeld 2040 opgesteld. Na afronding van de besluitvorming van fase 1 (naar verwachting in december) worden op basis van het vastgestelde beoordelingskader de scenario's ten opzichte van elkaar vergeleken en doorgerekend, en wordt de informatie verkregen om te komen tot een gezamenlijk eindbeeld.
Fase 2 start parallel aan de besluitvorming over Fase 1 en wordt uiterlijk 1 maart 2021 opgeleverd. Deze datum is gekozen om het concept Ontwikkelbeeld klaar te hebben voorafgaand aan de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 om zodoende een bouwsteen te hebben voor een te vormen kabinetsakkoord. Hierna vindt besluitvorming plaats over het eindbeeld in colleges, raden en staten.

De eindproducten van fase 1 en 2 komen in een breed Bestuurlijk Overleg (BO) of collegeconferentie ter besluitvorming (als opmaat naar besluitvorming in colleges en raden).
De voorzitters van de BO's Economische Zaken (BOEZ), Verkeer & Vervoer (BOVV), Regionale Energie Strategie (BO RES) en Ruimte & Wonen (BORW) informeren hun leden over voortgang/stand van zaken en worden bijgestaan door Bureau Regio Amersfoort.

Producten korte termijnspoor

Als regio hebben we ook belang bij de korte termijn (tot 2030) om knelpunten weg te nemen. De gebiedsfoto voor 2030 brengt deze knelpunten in kaart om aan te geven wat nu nodig is om de woningbouw tot 2030 op peil te houden en ruimte te bieden aan (nieuwe) werklocaties.
De knelpuntenanalyse als product voor de korte termijn is een bouwsteen voor het Ontwikkelbeeld en dient tevens voor het gesprek tussen regio en provincie.
De provincie stelt, als uitwerking van de nieuwe systematiek voor woon- en werklocaties zoals opgenomen in de Ontwerp Omgevingsvisie en Ontwerp Omgevingsverordening Provincie Utrecht, in overleg met gemeenten en regio's een kader voor de regionale programmering voor wonen en werken op. Dit kader wordt in september 2020 vastgesteld door Provinciale Staten en bevat de kaders voor de inhoud van de regionale programma's. Het opstellen van de regionale programma's vindt daarna plaats door gemeenten/regio en provincie, in afstemming met overige stakeholders. In een regionaal programma komen we samen tot programmering van locaties en aantallen (woningen / hectares) in de tijd. De essentie van de regionale programma's wordt opgenomen in het door Gedeputeerde Staten vast te stellen provinciale programma wat gekoppeld wordt aan de Omgevingsverordening.
Nadere afstemming tussen deze programma's en de provincie Gelderland vindt plaats.

6. Projectsturing

De regio Amersfoort en de provincie Utrecht zijn gezamenlijk opdrachtgever voor het ontwikkelbeeld. Een integrale stuurgroep waarin verschillende belangen vertegenwoordigd worden (2 provincies, 2 regio's en 9 gemeenten, verschillende portefeuilles/sectoren/ruimtevragen) is van belang. Er is daarom gekozen om uit de opdrachtgevende partijen en de gemeente Amersfoort[1] een coördinerende stuurgroep te vormen.

Rol van de stuurgroep

Deze heeft als belangrijkste taak het vervullen van een initiërende, signalerende en escalatierol ten aanzien van het proces om te komen tot het ontwikkelbeeld. De stuurgroep moet gezien worden als een adviserend orgaan aan de BO's. De stuurgroep heeft geen besluitvormende rol. De stuurgroep is het bestuurlijk escalatieniveau voor het proces.

Bestuurlijke Overleggen

Besluitvorming over tussenproducten, bouwstenen, et cetera wordt neergelegd bij de verschillende bestuurlijke overleggen (BO's). In feite zijn het BOVV, BOEZ, BO RES en BORW in gelijke mate van het onderwerp. Omdat bij de portefeuillehouders RO de lijntjes het meest bij elkaar komen (ook omdat omgevingsvisies daar vaak belegd zijn) wordt voorgesteld het BORW aan te wijzen als

1 Als kerngemeente binnen de regio en gezien de grote groeiopgave van de stad.

vooruitgeschoven post in dezen. Het BORW krijgt daarmee het mandaat om tussentijdse beslissingen te nemen (indien aan de orde).

Organisatie stuurgroep

Stuurgroep overleggen worden voorbereid door het ambtelijk projectteam (zie hierna).

Bemensing van de stuurgroep

Vanuit de regio Amersfoort zijn de verschillende fysieke domeinen afgevaardigd in de stuurgroep (in de personen van de voorzitters van de BO's, aangevuld met de wethouder RO van de gemeente Amersfoort) en een vertegenwoordiger namens de Ambtelijke Regiegroep van Gemeentesecretarissen (ARG). Bij afwezigheid van één van de vaste leden, wijst deze zelf een vervanger aan.
Vanuit de provincie Utrecht nemen de gedeputeerden Ruimtelijke Ontwikkeling, Verkeer & Vervoer en Wonen deel in de stuurgroep.
Gemeente Nijkerk is agendalid van de stuurgroep en brengt de relevante bestuurlijke en inhoudelijke aspecten in vanuit de Gelderse gemeenten Nijkerk en Barneveld, vanuit Regio FoodValley en vanuit de provincie Gelderland.
Namens de regio Amersfoort is bestuurlijk opdrachtgever Titia Cnossen. Namens de provincie Utrecht is bestuurlijk opdrachtgever Huib van Essen. Beiden zijn samen bestuurlijk eindverantwoordelijk.
In woordvoering trekken regio Amersfoort, stad Amersfoort en provincie Utrecht als een drie-eenheid op. Uiteraard kunnen regiogemeenten ook eigenstandig communiceren over het Ontwikkelbeeld en lokale opgaven en ambities. Lijn is daarbij wel dat de overige gemeenten daarover geïnformeerd worden. De regionale woordvoeringslijn wordt eveneens afgestemd met de verschillende regiogemeenten.

Directeurenoverleg

Daarnaast wordt er een directeurenoverleg gevormd met vertegenwoordigers van gemeente Amersfoort, Bureau Regio Amersfoort en provincie Utrecht. Het directeurenoverleg is het ambtelijke escalatieniveau.

Ambtelijk overleg

Het Ambtelijk Overleg Ruimte (AOR) bereidt de besluitvorming voor het BORW voor. Terugkoppeling vindt plaats via de ambtelijke voorzitters van de overige ambtelijke overleggen. Voor de praktische invulling schuiven de voorzitters van AO Wonen, AO Verkeer & Vervoer en AO Economische Zaken aan bij het AOR. Alleen bij voorbereiding van gezamenlijke BO's vergaderen ook de AO's gezamenlijk.

Ambtelijk projectteam

In het ambtelijk projectteam zitten drie provinciale ambtenaren, drie regionale ambtenaren en twee ambtenaren vanuit de gemeente Amersfoort. Gemeente Nijkerk is agendalid van het projectteam.
Het projectteam agendeert onderwerpen in directeurenoverleg en stuurgroep, doet inhoudelijke bijdragen, voert regie op het proces, en stemt regionale communicatie en lokale participatie af.

7. Planning

Op de volgende pagina is de detailplanning weergegeven.

Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort 2030-2040

Planning (versie 27.05.2020)

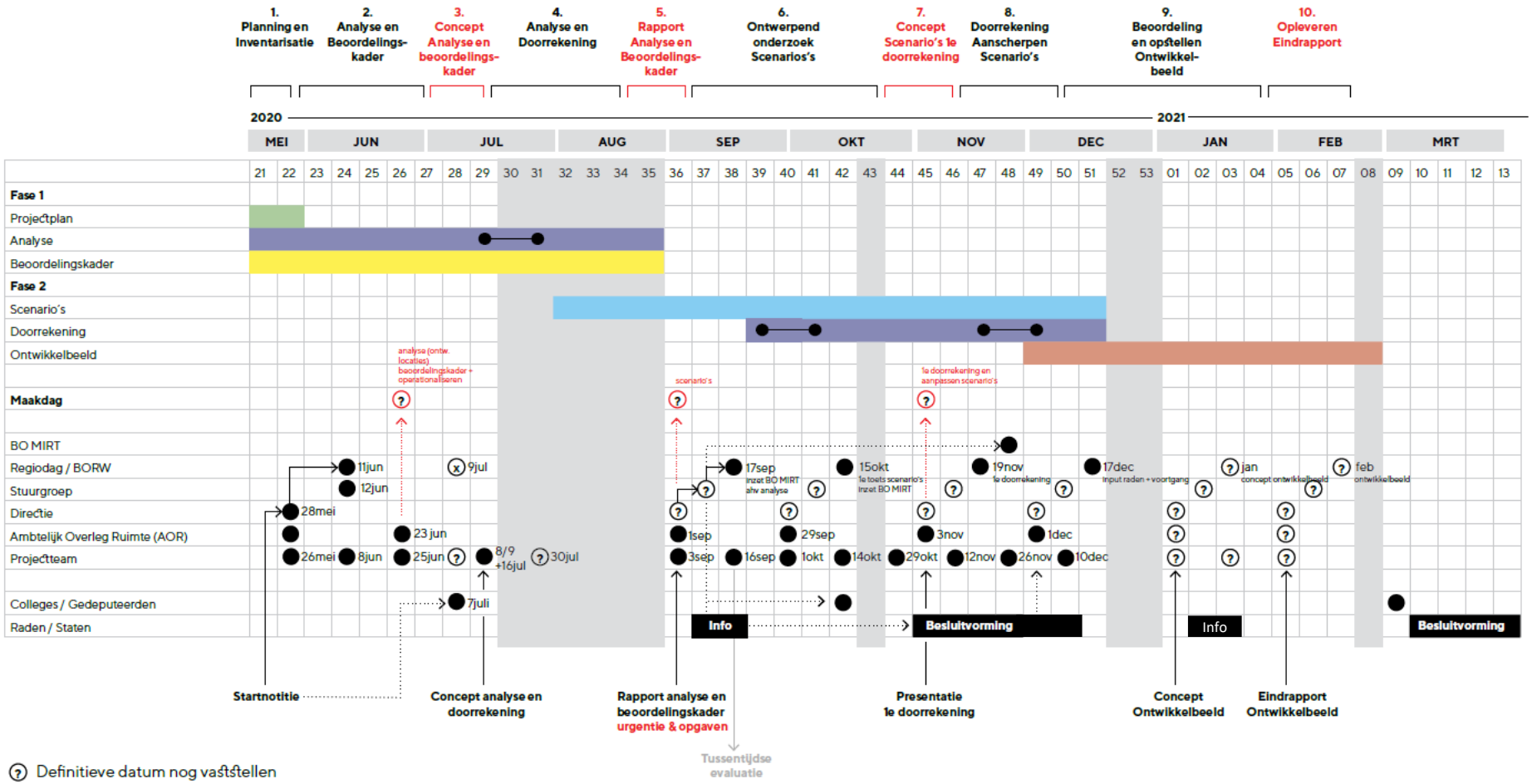

(?) Definitieve datum nog vaststellen

(x) Ontwikkelbeeld niet op agenda